

AD - Arbeidsdepartementet

Postboks 8019 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:
DBJ

Dato:
08.02.2013

Endringer i arbeidsmiljøloven - tiltak mot ufrivillig deltid

YS viser til Arbeidsdepartementets høring hvor det foreslås endringer i arbeidsmiljølovens § 14-3. Fortrinnsrett for deltidsansatte.

De foreslåtte endringer vil styrke deltidansattes rettigheter betydelig slik at de gjennom fortrinnsretten kan få ønsket stillingsstørrelse og/eller hel stilling. En lovendring som gir deltidsansatte som jevnlig har arbeidet ut over avtalt arbeidstid i mer enn 12 måneder utvidelse tilsvarende faktisk gjennomsnittlig faktisk arbeidstid i denne perioden er meget positivt. Det gir en vinn, vinn situasjon både for arbeidstaker og for arbeidsgiver. Arbeidstaker får forutsigbarhet for egen inntekt samtidig som arbeidsgiver har forutsigbarhet for arbeidskraft til å løse de oppgavene virksomheten skal løse.

I sin arbeidslivspolitik har YS gjennom lengre tid hatt fokus på ansattes rett til økt stillingsstørrelse ut fra faktiske utførte gjennomsnittlige årlige arbeidstimer. Det har også vært fremmet krav om dette ved tariffoppgjør. Å utnytte arbeidskraftreserven som deltidsansatte representerer er god samfunnsøkonomi og gir den enkelte arbeidstaker en forutsigbar inntekt.

YS er i all hovedsak positive til departementets forslag til endringer i arbeidsmiljølovens §§ 14-3 og 14-4 med unntak av tvisteløsningsnemnda.

YS har følgende kommentarer til endringsforslagene:

§ 14-1 nytt andre punktum foreslås å lyde:

Deltidsansatte skal informeres direkte/personlig om ledige stillinger i virksomheten og om fortrinnsretten etter § 14-3

YS er positive til departementets tekstforslag.

For at ansatte skal være kjent med bestemmelsen her kan for eksempel partene i virksomhetene utarbeide generell informasjon og/eller retningslinjer som gjøres kjent for alle deltidsansatte. Det er også viktig at

Besøksadresse:

Brugt. 19

Postadresse:

Postboks 9232

Grønland

0134 Oslo

Org. nr.:

971 454 431

Telefon:

21 01 36 00

arbeidstaker som ønsker å anvende rettigheter nedfelt i loven får nødvendig tid til å områ seg på «hjemmebane» før økt stillingsstørrelse tiltres fast. Økt fokus på rettigheter ved ledig stilling i virksomheten vil bidra til større oppmerksomhet om egne muligheter/rettigheter. Ved ledig stilling vil direkte informasjon til berørte (deltidsansatte) i form av brev/e-post o.l. bidra til at flere deltidsansatte gis anledning til å benytte seg av fortrinnsretten.

§ 14-3 nytt tredje ledd foreslås å lyde:

Dersom en deltidsansatt gjør sin fortrinnsrett etter denne bestemmelsen gjeldende, skal arbeidsgiver avholde en samtale med vedkommende for å avklare at betingelsene etter denne bestemmelsen er oppfylt.

YS er positive til Departementets forslag. Ved å innkalle interesserte fortrinnsberettigede søkere og gjennomføre en samtale eller et intervju vil man bl.a. kunne diskutere muligheter, forventninger og behov samt eventuelle arbeidstidsmessige tilpasninger til økt stillingsstørrelse. Slike avklaringer kan bidra til færre klager til Tvisteløsningsnemnda.

§ 14-3 nytt fjerde ledd foreslås å lyde:

Arbeidsgiver skal minst en gang per år drøfte bruken av deltidsstillinger med tillitsvalgte.

Ved å legge begrepet «minst» inn i lovteksten, blir dette i praksis gjerne et tak i stedet for et gulv. YS er opptatt av at partene lokalt blir enig om en løpende kontakt knyttet til deltidsbruk, og at man minst en gang i året drøfter de prinsipielle sidene ved deltidsbruken i virksomheten.

YS forslag til lovtekst:

Arbeidsgiver skal ha en løpende dialog med tillitsvalgte knyttet til deltidsbruk i virksomheten. Minst en gang i året gjennomføres prinsipielle drøftinger om bruk av deltidsstillinger med tillitsvalgte.

Ny § 14-3a første ledd foreslås å lyde

Rett til utvidet stilling:

Deltidsansatte som jevnlig har arbeidet utover avtalt arbeidstid i mer enn 12 måneder, har rett til utvidet stilling tilsvarende gjennomsnittlig faktisk arbeidstid i denne perioden.

Som begrunnelse tilknyttet teksten anfører departementet bl.a. følgende: «Forslaget medfører en rett for arbeidstaker til utvidelse av stillingen med samme type arbeid og vakter som inngikk i vedkommendes merarbeid. En rett til utvidet stilling i vedkommendes vanlige turnus vil skape problemer for arbeidsgiver. For arbeidstaker innebærer således retten til utvidet stilling at vedkommende må akseptere samme omfang av ubekvemme vakter tilsvarende som i forbindelse med merarbeid. Arbeidsgiver kan i samme omfang som før benytte deltidsansatte til kveldsvakter, helg/nattevakter osv etter behov i virksomheten, og gjøre endringer som ligger innenfor den alminnelige styringsretten.»

YS er skeptisk til den klausulen departementet nedfeller for retten til utvidelse av deltidsstillingen. Det er alltid enklere å påta seg ubekvemme vakter ved frivillighet enn ved en fast forpliktelse. Resultatet av en så «streng» bestemmelse vil antagelig medføre at deltidsansatte som gjør sin fortrinnsrett gjeldende etter § 14-3 nytt tredje ledd kun vil kreve deler av de jevnligge ekstravakter ut over fast stillingsstørrelse. Dette betyr at de fortsatt vil være «fri» til selv å velge flere ubekvemme vakter tilpasset egen livssituasjon.

Partene lokalt vet best hvor skoen trykker og har derfor best forutsetninger for å finne de gode løsningene. Det må derfor være hensiktsmessig å kunne øke deltidsansattes stilling uten å binde stillingsøkningen opp til kun de ekstravaktene vedkommende valgte å gå mens vedkommende var tilsatt i lavere stillingsstørrelse. Lokal kreativitet for turnusordninger og andre kombinasjoner bidrar til gode konstruktive løsninger for både arbeidsgiver og arbeidstaker.

Ny § 14-3a andre ledd foreslås å lyde:

Twist om rett til utvidet stilling etter § 14-3a avgjøres av tvisteløsningsnemnda, jf. § 17-2.

YS vil understreke viktigheten av at arbeidsgiver eksplisitt må gjøre ansatte oppmerksomme på retten til å benytte tillitsvalgte for å fremme sin tvistesak for tvisteløsningsnemnda.

For øvrig har YS ingen merknader til høringsforslaget.

Med vennlig hilsen
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - YS

(sign.)

Jorunn Berland
Fungerende YS-leder